

Besluit **Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-master Islamitische Geestelijke Verzorging van de Islamitische Universiteit Rotterdam**

Gegevens

datum	Naam instelling	: Islamitische Universiteit Rotterdam
31 juli 2015	Naam opleiding	: hbo-master
onderwerp		Islamitische Geestelijke Verzorging (120 EC)
Besluit	Datum aanvraag	: 4 mei 2015
accreditatie hbo-master	Graad opleiding	: Master of Arts
Islamitische Geestelijke	Variant opleiding	: voltijd (postnieteel)
Verzorging van de Islamitische	Locatie opleiding	: Rotterdam
Universiteit Rotterdam	Datum goedkeuren panel	: 2 februari 2015
(004058)	Datum locatiebezoek	: 10 april 2015
ons kenmerk	Datum visitatierapport	: 28 april 2015 (bijstelling: 30 mei 2015)
NVAO/20152125/LL		

bijlagen **Inleiding**

- 2 De NVAO heeft in de voorbereiding van de beoordeling van de opleiding, mede naar aanleiding van vragen die in de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zijn gesteld, de IUR benaderd en met de instelling een afspraak gemaakt over de beoordeling van de aandacht voor maatschappelijke verantwoordelijkheid en burgerschap in het onderwijs van de IUR. Deze afspraak is vastgelegd in een brief van de IUR aan de NVAO van 11 mei 2014. Op grond daarvan is het panel gevraagd hierover te rapporteren in zijn oordeel over de standaarden die betrekking hebben op de doelstellingen en eindtermen en het gerealiseerd eindniveau van de opleiding. Mede in verband hiermee heeft de NVAO het panel gevraagd in zijn beoordeling aandacht te besteden aan de beheersing van het Nederlands van studenten in de opleiding.

De NVAO heeft op 15 januari 2015 een afschrift ontvangen van een klacht bij de Inspectie van het Onderwijs van studenten van de IUR en met goedkeuring van de indieners de bij de klacht gevoegde stukken onder de aandacht van het panel gebracht. De instelling is hiervan op de hoogte gesteld. Daarbij heeft de NVAO het panel verzocht de in de klacht vermelde zaken in algemene zin te betrekken bij het onderzoek. Daarbij ging het met name om de aanwezigheid van procedures voor het indienen van klachten, de hantering van communicatie door de examencommissie, de diplomaverstrekking en de mate waarin er sprake is van een veilige leeromgeving in psychische zin.

Aanvullende informatie

De NVAO heeft op 29 mei 2015 met het panel gesproken om meer toelichting krijgen ten aanzien van zijn oordeel over de inrichting van het praktijkgericht onderzoek in de opleiding,

Pagina 2 van 9 de concrete invulling van maatschappelijke verantwoordelijkheid en burgerschap in het onderwijs en de mate waarin het panel in openheid zijn onderzoek heeft kunnen doen. In het gesprek heeft het panel op deze punten nadere toelichting gegeven. Het panel heeft de toelichting in het rapport verwerkt. De instelling heeft het bijgestelde rapport op 1 juni 2015 aan de NVAO toegezonden.

De NVAO heeft op 22 juni 2015 de IUR een aantal aanvullende vragen gesteld naar aanleiding van uitspraken van de rector en president van het College van bestuur, onder andere gedaan op 6 juni 2015 op Facebook. Naar oordeel van de NVAO staat deze uitspraak op gespannen voet met de eigen doelstellingen van de IUR, namelijk het voorbereiden van studenten op deelname aan de pluriforme Nederlandse samenleving en openheid jegens andersdenkenden. De NVAO heeft de IUR gevraagd aan te geven hoe het bestuur van de instelling tegen deze uitspraken aankijkt en hoe het er op toeziet dat de bovengenoemde doelstellingen vertaald worden in het onderwijs. Hier heeft de instelling bij brief van 26 juni 2015 op geantwoord. De NVAO constateert dat de instelling daarin geen duidelijk standpunt inneemt ten aanzien van de uitspraak van de rector en daar ook geen afstand van neemt. De NVAO heeft het antwoord van de IUR op 30 juni 2015 voor advies voorgelegd aan het panel en daar op 13 juli 2015 een reactie op gekregen. Het panel geeft daarin aan dat het in de reactie van de IUR geen aanleiding ziet zijn eerdere rapportage aan te passen. Het panel wijst er ook op dat medezeggenschap, opleidingscommissie en examencommissie zelfstandig functioneren en de invloed van de rector op het onderwijs beperkt houden. Het panel acht het een belangrijke stap dat de rector zijn Facebook-pagina heeft gesloten.

De NVAO heeft de aanvullende informatie in haar oordeelsvorming betrokken.

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO van 19 december 2014 (Stcrt. 2014, nr. 36791).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport en de aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het panel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

Een door de NVAO goedgekeurd panel heeft de opleiding Master Islamitische Geestelijke Verzorging (hbo-master) van de Islamitische Universiteit Rotterdam beoordeeld. Dit is gebeurd aan de hand van het NVAO-beoordelingskader voor de Uitgebreide Opleidingsbeoordeling van 19 december 2014 (Staatscourant nr. 36791). In deze samenvatting geeft het panel de voornaamste overwegingen weer die aan deze beoordeling ten grondslag liggen.

Het panel is in algemene zin van oordeel dat de opleiding belangrijke stappen voorwaarts heeft gezet sinds de visitatie van oktober 2009. Op een aantal voor de opleiding vitale punten is naar het oordeel van het panel sprake van kwaliteitsverbetering en professionalisering. De opleiding heeft in dat verband aangetoond niet alleen de aanbevelingen uit 2009 ter harte te hebben genomen maar ook een algehele versterking

Pagina 3 van 9 van de opleiding te hebben gerealiseerd. Ook in het opvolgen van aanbevelingen van dit panel, heeft het panel bij de opleiding een grote bereidheid daartoe waargenomen en concrete voorbeelden daarvan gezien.

De naam van de opleiding biedt in de ogen van het panel inzicht in de inhoud daarvan en sluit aan bij wat binnen deze sector gebruikelijk is. Het panel beveelt aan de graad Master of Arts (MA) als titel toe te voegen, dit overeenkomstig de referentielijst uit de ministeriële regeling (Staatscourant, nr. 35337).

Het panel onderschrijft de doelstelling van de opleiding studenten op te leiden tot geestelijk verzorgers van mensen met een islamitische levensovertuiging in onder meer zorginstellingen. Ook vindt het panel dat de opleiding zich kan meten met andere opleidingen in dit domein. De eindkwalificaties zijn een getrouwe afspiegeling van de doelstelling en komen overeen met het niveau van de master. De opleiding heeft weliswaar relaties met het werkveld maar het panel beveelt aan deze te versterken.

Het panel heeft bij bestuur, docenten en studenten een open houding aangetroffen tegenover de pluriformiteit van de Nederlandse samenleving en het streven daaraan een constructieve bijdrage te leveren. Ook legden zij een open houding tegenover verschillende islamitische stromingen aan de dag. De rol van de Raad van Toezicht, zo heeft het panel begrepen, is daarbij mede te zorgen dat de instelling zich binnen de grenzen van het Nederlandse onderwijsstelsel beweegt. Het maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef is in de laatste twee eindkwalificaties helder verwoord en is ook zichtbaar in onderdelen van het curriculum en in de werkstukken van de studenten. Allen met wie het panel heeft gesproken, ook degenen die zich bij de open spreekuren hadden gemeld, hebben dat beaamd.

Met verwijzing naar de uitspraken van de rector van de instelling die in de media zijn verschenen en de bezorgdheid dat hij deze opvattingen oplegt aan de instelling, heeft het panel een klimaat van onderlinge uitwisseling van opvattingen en open debat aangetroffen. De rector kan bogen op autoriteit binnen de instelling, mede gezien zijn wetenschappelijk werk en positie. Het panel heeft niettemin een diverse samenstelling van docenten en studenten ontmoet met een kritische houding, ook tegenover de rector.

De eindkwalificaties komen in het curriculum tot hun recht. Het panel acht de modules van een hoog niveau. Als voorbeeld kan gelden de module Communicatieve vaardigheden voor geestelijke verzorgers die voortreffelijk is toegesneden op de gespreksvoering van de geestelijk verzorger. Ook kan genoemd worden de module Psychopathologie die van een hoog niveau op het gebied van de psychologie getuigt. De module Ethiek in de gezondheidszorg blinkt ook uit in de behandeling van dit onderwerp. De literatuur die wordt voorgeschreven, is meer dan voldoende voor een masteropleiding in dit domein. De studenten komen in de stages ruim voldoende in aanraking met de beroepspraktijk. De onderwerpen die in de scripties aan de orde worden gesteld, dragen daar ook aan bij. Het aantal stageplaatsen is nu voldoende en de organisatie van de stages is gedegen. Het panel beveelt de opleiding echter aan de band met de stagebedrijven aan te halen en het aantal mogelijke stageplaatsen verder te vergroten.

De didactiek van de opleiding is toereikend. De leerlijnen en de werkvormen zijn verscheiden genoeg om recht te doen aan de kennis, inzichten, vaardigheden en houding die studenten moeten verwerven.

Pagina 4 van 9 De toelatingseisen voldoen. Het panel is positief over het pre-masterprogramma maar bepleit wel daarin meer aandacht te besteden aan andere filosofische stromingen of godsdienstige overtuigingen. De studenten met wie het panel heeft gesproken, beheersten de Nederlandse taal goed. Het panel ziet in de producten van de studenten van de afgelopen jaren een gestadige verbetering van de beheersing van de Nederlandse taal en verwacht dat deze ontwikkeling de komende jaren doorzet waardoor het Nederlands op een adequaat niveau zal komen. Wel is volgens het panel een aandachtspunt voor de opleiding te overwegen of NT2 voldoende is om aan het einde van de opleiding als geestelijk verzorger werkzaam te zijn. Het panel ziet een toegenomen diversiteit onder de studenten en acht dat positief. Naar de waarneming van het panel ontwikkelt de studentenpopulatie zich in de richting van meer pluriformiteit. Dat zal naar de verwachting van het panel verder bijdragen aan de uitwisseling van meningen en opvattingen. Tegelijkertijd beveelt het panel de opleiding aan voorzieningen te treffen om de te verwachten groei van de instroom op te vangen.

Het panel heeft een enthousiast docententeam ontmoet met een pluriforme samenstelling. Ook al zijn de vakinhoudelijke capaciteiten van de docenten in materiële zin meer dan voldoende, toch bepleit het panel in formele zin het aantal gepromoveerde docenten te verhogen. Het panel juicht het beleid van de opleiding inzake de didactische vaardigheden van de docenten (BKO-certificering) toe. Het panel vindt de Nederlandse taalvaardigheid van de docenten een aandachtspunt. Daarnaast raadt het panel de opleiding aan de omgeving voor praktijkgericht onderzoek uit te bouwen.

Het panel vindt de huisvesting en de materiële voorzieningen toereikend voor het onderwijs. Ook de informatievoorziening en studiebegeleiding zijn op niveau. De studenten kunnen een beroep doen op mentoren, stagebegeleiders, scriptiebegeleiders en de studieadviseur/vertrouwenspersoon. Voor zover het panel heeft kunnen waarnemen, voelen de studenten zich veilig binnen de instelling.

Het panel is van mening dat het systeem van kwaliteitszorg degelijk en effectief is. De opleiding houdt veelvuldig evaluaties onder docenten en studenten. Naar het oordeel van het panel zijn de structuren en processen van onderwijs, toetsing en kwaliteitszorg van de opleiding op een in het Nederlands hoger onderwijs gebruikelijke leest geschoeid.

Het beleid van de opleiding inzake toetsen en beoordeling en de uitwerking daarvan zijn volgens het panel naar behoren. Dat geldt voor het opstellen en beoordelen van toetsen en ook voor de beoordeling van de stages en de afstudeerscripties, die aan de hand van lijsten met beoordelingscriteria en *rubrics* uitgevoerd worden en waar meerdere docenten of examinatoren bij betrokken zijn. In alle gevallen, bij toetsen, stages en scripties, kijkt de examencommissie goed mee. Het panel is positief over de variëteit van toetsvormen, vooral omdat een aantal gericht zijn op de toetsing van vaardigheden en houding.

Het panel heeft waardering voor de taakopvatting en de expertise van de examencommissie en is zeer te spreken over de aanwezigheid van een extern expert lid in deze commissie. Het panel bepleit wel de deelname van een lid van de examencommissie in de leescommissie bij de afstudeerscripties op termijn af te bouwen. De opleiding beschikt volgens het panel over een toereikend systeem van regels inzake recht op inzage, plagiaat en klachten van studenten en past die regels goed toe.

Pagina 5 van 9 Naar het oordeel van het panel getuigen de toetsen van de gewenste diepgang en wordt voldoende gevraagd naar de toepassing van kennis. In de uitwerkingen laten de studenten zien in staat te zijn tot die diepgang en toepassing te komen. In de toetsen heeft het panel ook de oriëntatie van de opleiding op de brede Islam kunnen vaststellen.

De stageverslagen die het panel heeft bestudeerd, zijn goed gestructureerd. De studenten benoemen ook duidelijk wat ze geleerd hebben en wat hun leerpunten zijn. De stageplaatsen waren relevant en op niveau. De door het panel bestudeerde afstudeerscripties getuigen van maatschappelijk verantwoorde onderwerpen, van een toereikende structuur en van een goede verwerking van gegevens. Het panel geeft de opleiding mee naar een soms wat compactere behandeling van het onderwerp te streven. Ook kan het taalgebruik nog beter. Ook geeft het panel als aandachtspunt mee in de afstudeerscripties de theorie en het onderzoek beter te verbinden. De beoordeling van de scripties is in het algemeen in lijn met die van het panel. Het niveau van de toetsen, stages en scripties afwegende, komt het panel over het geheel tot een voldoende voor het gerealiseerde niveau van de studenten.

Het panel dat de opleiding Master Islamitische Geestelijke Verzorging (hbo master) van de Islamitische Universiteit Rotterdam heeft beoordeeld, komt na de bestudering van de documenten en na de gesprekken met betrokkenen tot de beoordeling voldoende van de opleiding en beveelt de NVAO aan de accreditatie van de opleiding te continueren.

Nadere overwegingen van de NVAO

NVAO heeft in haar oordeelsvorming de volgende zaken in overweging genomen.

- De NVAO distantieert zich van de uitspraken die de rector en president van het College van bestuur van de IUR, prof.dr. Ahmet Akgündüz, op 6 juni 2015 op Facebook en bij eerdere gelegenheden heeft gedaan, omdat deze in haar ogen niet verenigbaar zijn met de doelstellingen van de instelling, in het bijzonder ten aanzien van het opleiden van studenten voor een pluriforme Nederlandse samenleving en de omgang met andersdenkenden. De NVAO constateert dat de instelling in haar antwoord op aanvullende vragen van de NVAO van 26 juni 2015 onvoldoende ingaat op de vraag hoe de instelling tegenover de inhoud van de uitspraken van de rector staat. De instelling neemt ook geen afstand van deze uitspraken. Dat hebben de Raad van Toezicht en het Stichtingsbestuur van de IUR laatstelijk in een gesprek met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap evenmin gedaan, blijkens de antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Duisenberg (VVD) van de Tweede Kamer der Staten-Generaal inzake nieuwe uitspraken van de rector van de Islamitische Universiteit Rotterdam (IUR) (ingezonden d.d. 12 juni 2015).
- De NVAO beseft dat ook de vrijheid van godsdienst en de individuele vrijheid van meningsuiting in deze kwestie een rol spelen. Beide vallen buiten het domein van de NVAO, dat zich namelijk beperkt tot de kwaliteit van het hoger onderwijs. Dat betekent niet dat er aan die vrijheden wat de NVAO betreft geen grenzen zijn, zeker als het gaat om verantwoordelijke personen in het hoger onderwijs. De NVAO beperkt zich echter in haar oordeel tot haar eigen domein en meent dat het daarbinnen valt om te onderzoeken of de uitspraken van de rector van invloed zijn op de kwaliteit van het onderwijs in de instelling waarvan hij bestuurder is.

- Pagina 6 van 9 – De NVAO constateert dat het panel van oordeel is dat de invloed van de rector in de instelling weliswaar groot is, maar dat zijn directe bemoeienis met het onderwijs beperkt blijft door de aanwezigheid van medezeggenschap, opleidingscommissie en examencommissie. De instelling verwijst ook naar de werking van deze structuren in haar antwoord op de aanvullende vragen van de NVAO van 26 juni 2015. Het is voor de NVAO van groot belang dat daarmee de onafhankelijkheid van het onderwijs en het realiseren van de doelstellingen van de instelling duurzaam en effectief geborgd zijn.
- Bij accreditatie zijn de eigen doelstellingen van opleidingen en het daadwerkelijk realiseren daarvan wezenlijk. Bij de IUR gaat het dan om onder andere de voorbereiding op een pluriforme samenleving en openheid jegens andersdenkenden. De uitspraken van de rector staan volgens de NVAO op gespannen voet met deze doelstellingen en het realiseren daarvan. Daarnaast constateert de NVAO dat de uitspraken van de rector tot maatschappelijke onrust hebben geleid. Dit alles leidt er toe dat de NVAO van oordeel is dat de aanbevelingen van het panel ten aanzien van de nadere concretisering van de aandacht voor maatschappelijke verantwoordelijkheid en burgerschap in het onderwijs aan de IUR moeten worden opgevolgd. Het panel geeft aan dat er aanzetten zijn in het onderwijs in de bacheloropleiding voor het aandacht besteden aan maatschappelijke verantwoordelijkheid en burgerschap, maar pleit voor het nog doorzetten en bestendigen daarvan. De NVAO vindt dat van belang voor beide opleidingen van de instelling.

Bestuurlijke afspraak

De IUR heeft aangegeven de uitvoering van genoemde aanbevelingen serieus ter hand te nemen. Zij heeft de NVAO voorgesteld om uiterlijk 1 januari 2017 door een commissie van deskundigen te laten beoordelen:

- in welke mate maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef en burgerschap verder en concreter vorm en inhoud krijgen in het onderwijs in beide opleidingen van de instelling;
- of de onafhankelijkheid van het onderwijs in het realiseren van de eigen doelstellingen ten aanzien van pluriformiteit en openheid jegens andersdenkenden afdoende en duurzaam is geborgd in de taakstelling en het functioneren van onder meer de medezeggenschapsorganen, de kwaliteitszorg en de examencommissie;
- de NVAO zal na overleg met de instelling voor deze beoordeling een commissie samenstellen.

De NVAO neemt dit voorstel over.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Islamitische Universiteit Rotterdam te Rotterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 6 juli 2015 naar voren te brengen. Bij e-mail van 14 juli 2015 heeft het college van bestuur van de instelling ingestemd met het voornemen tot besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de postinitiële hbo-master Islamitische Geestelijke Verzorging (120 EC; variant: voltijd; locatie: Rotterdam) van de Islamitische Universiteit Rotterdam te Rotterdam. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 31 juli 2015 en is van kracht tot en met 30 juli 2021.

De toevoeging 'of Arts' wordt aan de graad master toegevoegd indien ten minste 70% van de opleidingen binnen een cluster is geaccrediteerd na 1 januari 2012.¹

Den Haag, 31 juli 2015

De NVAO
Voor deze:

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

¹ Stcrt. 2013, 35337. De NVAO publiceert maandelijks een overzicht van deze clusters op haar website.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel voltijd
Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	voldoende
Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	voldoende
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	goed
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	voldoende
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	voldoende
Personeel	6. Het personeel is gekwalificeerd en de omvang er van is toereikend voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.	voldoende
Voorzieningen	7. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	voldoende
	8. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	voldoende
Kwaliteitszorg	9. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	voldoende
Toetsing	10. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.	voldoende
Gerealiseerde eindkwalificaties	11. De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	voldoende
Eindoordeel		voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent.

Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Pagina 9 van 9 **Bijlage 2: panelsamenstelling**

- Prof.dr.mr. R. Peters, (voorzitter) emeritus hoogleraar Islamitisch Recht, Universiteit van Amsterdam;
- Dr. U. Ryad, (lid) universitair hoofddocent Islamitische Wetenschappen, Universiteit Utrecht;
- Drs. C. Konya, (lid) psychiater, I-psy, organisatie voor interculturele psychiatrie;
- Prof.dr. J.P. van Ewijk, (lid), visiting professor Social Policy and Social Work, Tartu University (Estland);
- C. Akcay, (student-lid) student in de bacheloropleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening van de Hogeschool Rotterdam.

Het panel werd ondersteund door drs. W.J.J.C. Vercouteren RC, secretaris (gecertificeerd).